

Společně proti anticiganismu (RomanoNet, z.s.)

Případová studie zachycující dobrou
praxi ve výzvě č. 44 OPZ+

Hana Kociánová

Johana Haldová

Cuong Manh Vu

Jana Rejšková

Daniel Jirát-Ziółkowski_____dan@govlab.cz

Financováno
Evropskou unií

Obsah

Profil realizátora	3
Záměr projektu	4
Problém, který projekt řeší.....	4
Hlavní cíle	4
Představení aktivit projektu.....	5
Průběžné výsledky projektu se zaměřením na přínosy pro cílovou skupinu	8
Zkušenosti z realizace.....	10

Zpráva vychází z rozhovorů s ředitelem organizace (koordinátorem projektu), specialistou advokačních aktivit, manažerkou strategického rozvoje a zároveň specialistkou na osvětové kampaně a vzdělávání a s členem Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (zodpovědným za přípravu vzdělávacích seminářů).

Profil realizátora

RomanoNet je zastřešující platforma sdružující romské a proromské neziskové organizace v České republice. Důvod pro založení společné sdružující proromské organizace vzešel z potřeby vytvořit odborného partnera pro instituce České republiky, které řeší vzájemné soužití Romů a ostatních obyvatel. **Hlavním cílem RomanoNetu je posilovat spolupráci mezi členskými organizacemi, koordinovat jejich činnost a společně prosazovat systémové změny v oblasti integrace Romů a sociálně znevýhodněných osob.** Organizace vznikla z iniciativy ERGO Network (European Roma Grassroots Organisations Network), což je mezinárodní síť se sídlem v Bruselu, zaměřená na zlepšení situace Romů v Evropě. RomanoNet byl oficiálně zaregistrován 18. května 2017.

Jako zastřešující organizace RomanoNet spojuje a podporuje své členské organizace v **advokační práci, při formulování strategií a při realizaci projektů zaměřených na inkluzi Romů.** Její hlavní činností je **síťování, koordinace a společné prosazování zájmů členských organizací na národní i mezinárodní úrovni.** Mezi další aktivity patří např. monitorování strategií, podpora inkluzivního vzdělávání, podpora rozvoje sociálních služeb a dostupného bydlení, sběr etnických dat, poskytování odborné podpory ve formě konzultací či analýz a neposledně podpora romské kultury.

RomanoNet je zapojen do pilotního projektu Evropské komise zaměřeného na budování kapacit romské občanské společnosti a posílení její účasti na monitorování národních strategií integrace. Platforma se průběžně rozšiřuje o nové členské organizace, čímž posiluje svoji asociační roli. Pokračuje v monitorování strategických dokumentů, prosazuje vyšší participaci Romů v klíčových rozhodovacích procesech a podporuje efektivní využívání veřejných prostředků pro inkluzivní opatření.

Ředitel organizace a koordinátor projektu v jedné osobě k tomu dodává:

„Přemýšleli jsme, jak do toho jít, abychom měli lépe zformulovaný cíl, lépe se cítili a aby byl slyšet hlas romské občanské společnosti v té přípravě dalších evropských sociálních fondů. Tam byla potřeba se dát dohromady. Za ty 2 roky jsme došli k tomu, že je potřeba založit tu zastřešující organizaci, tak jsme ji založili. V roce 2017 a od té doby RomanoNet existuje. V tu dobu jsme měli přibližně 12 členských organizací. Dnes jich máme 15 a dalších 10 v procesu schvalování členství. Máme tak další podporu na programu zaměstnanosti, který je zaměřen na síťování organizací apod.“

Záměr projektu

Problém, který projekt řeší

Projekt *Společně proti anticiganismu*, s registračním číslem CZ.03.02.03/00/22_044/0002173, usiluje o změnu narativu založeného na šíření falešných mýtů a stereotypů o Romech. Tyto narativy vedou k upevňování negativních postojů vůči romské menšině, k jejich vnímání jako homogenní skupiny a v krajních případech i předsudečnému násilí. Projekt je realizovaný od 01. 10. 2023 do 30. 09. 2025.

Projekt reaguje na hluboce zakořeněný problém **anticiganismu** v české společnosti, který se projevuje nejen v **individuálních postojích**, ale také na **institucionální úrovni** a v **online prostoru**. Absence systematického vyvracení mýtů o Romech na základě faktů a nedostatek reálných dat o zkušenostech romské komunity s projevy nenávisti a diskriminace vede k tomu, že protiromská nenávist zůstává často nepojmenována a neřešena. Romové se v každodenním životě setkávají jak s přímými projevy rasismu, tak s institucionálním znevýhodněním, které je často neviditelné a nereflektované.

Média a sociální sítě tuto situaci dále zhoršují, když zobrazují Romy stereotypně a negativně, čímž posilují předsudky majority a přispívají k jejich společenskému vyloučení. Nedůvěra Romů v instituce, nízké povědomí o možnostech právní ochrany a neřešená nenávistná rétorika na sociálních sítích tak vytvářejí uzavřený kruh marginalizace a nespravedlnosti.

Hlavní cíle

Projekt si klade za cíl **systematicky bojovat proti anticiganismu** (projevům protiromského rasismu) na více úrovních – od vládní politiky až po každodenní zkušenosti Romů. Podle ředitele organizace a koordinátora projektu byl původní záměr přispět k **přijetí oficiální definice anticiganismu vládou ČR** tak, aby nezůstala jen na papíře, ale promítala se do praxe. Právě proto byl v projektu zřízen advokační tým, který začal s institucemi jednat o začlenění anticiganismu do zákonů a politik.

Dílčím cílem, který měl tento hlavní cíl podpořit, bylo **vytvořit fórum** pro dialog mezi občanskou společností a vládními úředníky o tom, jak přistupovat k řešení anticiganismu v rámci politických výzev. Hlavní důraz je kladen na propojení státních institucí s romskou komunitou a expertními daty, aby opatření vycházela z reálných potřeb. Jak uvádí koordinátor projektu:

„Záměrem projektu bylo přispět k přijetí definice anticiganismu vládou České republiky, což se podařilo v roce 2024. Chtěli jsme také vytvořit fórum občanské společnosti a vládních úředníků zaměřené na to, jak přistupovat k řešení anticiganismu v rámci politických výzev v Česku. Nešlo nám ale jen o formální setkávání – cílem bylo, aby fórum vycházelo z reálných dat z lokální úrovně a zkušeností lidí.“

Současně je projekt zaměřen na **zvýšení povědomí o existujících nástrojích pro ochranu před předsudečným násilím a diskriminací**, což může Romy povzbudit k větší ochotě hlásit nenávistné incidenty. Důležitým cílem projektu je **také vytvoření efektivnějších nástrojů pro rozpoznání anticiganismu a institucionálního rasismu**, stejně jako posílení **koordinace mezi organizacemi a dalšími aktéry**, kteří se věnují advokačním aktivitám.

To vše by v konečném důsledku mělo vést k **zajištění většího respektu, větší ochrany a naplňování práv Romů v Česku**.

Z širšího hlediska navazuje projekt na snahy **sjednotit romský neziskový sektor** pro efektivnější prosazování změn. Ještě před vznikem RomanoNetu (2017) fungovaly romské organizace roztříštěně; chyběla koordinace a mnohé důležité příležitosti k ovlivnění politik tak unikaly. Jak popsal spolupracující člen týmu a zároveň člen Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (RVZRom), potřeba společného postupu vedla ke vzniku zastřešující organizace RomanoNet:

„Všechny nás spojovala snaha být účinnější v prosazování těch změn, které se týkají Romů. (...) ten boj není zcela účinný, pokud se nespojíme.“

Projekt Společně proti anticiganismu je přirozeným vyústěním této strategie – využívá síť RomanoNetu k tomu, aby Romové, jak dokládá člen RVZRom, „*neskončili opět u ‘o nás bez nás’ a měli hlas u každého jednání.*“

Představení aktivit projektu

Průzkum vnímání anticiganismu z perspektivy Romů (KA 1)

Tato aktivita byla zařazena proto, aby realizační tým projektu a celá organizace lépe pochopili současné formy projevů vůči Romům v České republice.

Výzkum je kvalitativní – rozhovory jsou hloubkové a zaměřují se na osobní zkušenosti Romů s diskriminací a předsudky. Tazatelé pokládají otevřené otázky, například na to, jaké překážky respondenti zažili ve vzdělávání, zaměstnání či kontaktu s úřady kvůli anticiganismu. Cílem je porozumět hlouběji dopadům anticiganismu na každodenní život respondentů.

„Výzkum stojí na hloubkových rozhovorech, které s námi vede profesorka z Fakulty sociálních věd. Na jejich základě vytváří analýzu, jež reflektuje pocity Romů a jejich vnímání anticiganismu – téma, které u nás dosud nikdo pořádně nezpracoval. Děje se to denně, a díky těmto datům si můžeme lépe stanovit cíle.“ (koordinátor projektu)

Na realizaci výzkumu se podílel tým odborníků i lidí z romské menšiny. V terénu pracují romští asistenti nebo terénní pracovníci, kteří pomáhají navazovat důvěru s respondenty. Ta je velmi důležitá, neboť témata rozhovorů jsou velmi citlivá a tazatelé nezdůvěřovali emoční zátěž svých respondentů. Z provedených rozhovorů vznikne podrobná analýza, která bude základem výzkumné zprávy. Tým plánuje výsledky také prezentovat širší veřejnosti – například formou článků, případových studií nebo doporučení pro tvůrce politik. Tyto výstupy poslouží i dalším aktivitám projektu, jako je informační kampaň nebo tvorba vzdělávacích materiálů.

„Často se nám lidé u rozhovorů psychicky hroutí, a tam je potřeba udělat krizovou intervenci. Proto děláme anonymní dotazníky, aby se nestávali obětí nadále. Po ukončení rozhovoru si s nimi i dále povídáme, aby mohli vše vstřebat. Děláme opravdu velký počet rozhovorů, okolo osmdesáti, které se budou analyzovat.“ (specialistka na osvětové kampaně)

Advokační aktivity (KA 2)

Advokační aktivity zahrnují veškeré aktivity hájící práva Romů a Romek, které se vlastně prolínají celým projektem. Hlavním cílem této aktivity **bylo vytvoření Advokačního fóra.**

Advokační fórum sdružuje klíčové aktéry, kteří se chtějí společně postavit anticiganismu. Členy jsou romští lídři, zástupci neziskových organizací, krajsí romští koordinátoři, aktivisté i odborníci na lidská práva. Fórum funguje jako platforma pro výměnu zkušeností a sjednocení postupu. **Členové se pravidelně scházejí, diskutují aktuální problémy a plánují společné advokační kroky.**

Setkání fóra probíhají například čtvrtletně, často hybridně (kombinace osobních a online formátů). Na program bývají témata jako aktuální případy anticiganismu v regionu, informace o postupu úřadů či policie při jejich řešení a koordinace dalšího společného postupu. Členové také zvou na jednání hosty – např. zástupce veřejné správy nebo experty – aby získali nové informace a propojili se s důležitými institucemi.

Fórum úzce spolupracuje se státními institucemi, které mohou ovlivnit agendu anticiganismu. Někteří úředníci (např. z kanceláře veřejného ochránce práv nebo Agentury pro sociální začleňování) se účastní schůzí fóra jako partneři. Členové fóra také pravidelně komunikují s poslanci a informují je o poznatcích z terénu i navrhovaných řešeních. **Tato spolupráce pomáhá přenést hlas romské menšiny a expertů přímo k tvůrcům politik.**

„V advokačním fóru konečně sedíme s lidmi, kteří mají vliv – a můžeme jim na rovinu říct, co Romy trápí. I když nečekáme rychlé vítězství, je to poprvé, co máme jednotnou platformu a společně tlačíme na změny.“ (specialista advokačních aktivit)

Informační (osvětová) kampaň o anticiganismu (KA 3)

Informační kampaň je navržena tak, aby **zvýšila povědomí veřejnosti o projevech a důsledcích anticiganismu**. Obsah kampaně tvoří především **osobní příběhy romských lidí**, které ukazují konkrétní zkušenosti s předsudky a diskriminací. Tyto příběhy jsou prezentovány srozumitelnou formou (např. krátká videa, články či grafiky), aby oslovily co nejširší publikum.

Tým pečlivě vybírá příběhy tak, aby pokryly různé situace a různá témata (například setkání s nenávistí na internetu, diskriminace v zaměstnání apod.). S vyprávěči příběhů probíhají rozhovory, na jejichž základě se připraví srozumitelná narativní verze pro účely kampaně. Před zveřejněním se texty či videa editují do atraktivní podoby, která zaujme diváky i čtenáře.

Pokud si to účastníci přejí, jsou jejich výpovědi anonymizovány. Kampaň důsledně chrání identitu respondentů – v materiálech se nepoužívají skutečná jména ani detailní údaje, které by mohly osoby identifikovat. Například ve videích mají vystupující osoby rozmazané tváře nebo se používají pozměněná jména, aby se respondenti cítili bezpečně.

Cílem kampaně je oslovit co nejvíce lidí a otevřít celospolečenskou diskusi o anticiganismu. Tým definoval indikátory úspěchu, jako je počet zhlédnutí a sdílení vytvořených příspěvků na sociálních sítích nebo účast na doprovodných akcích. Za úspěch považují například dosažení desítek tisíc zhlédnutí u klíčových videopříběhů a zapojení známých osobností, které téma veřejně podporují.

„Původně jsme chtěli představit reálné tváře a jména, ale nakonec jsme zjistili, že mnoho Romů má strach vystoupit veřejně. Proto jsme zvolili možnost anonymních příběhů – důležité je, aby se ta zkušenost dostala ven, i když chráníme identitu vypravěčů.“ (specialistka na osvětové kampaně)

Vzdělávací modul (KA 4)¹

Vzdělávací modul je strukturován jako série workshopů a seminářů. Obsahově pokrývá jak **teoretické seznámení s pojmem anticiganismus** (historie, formy projevů), tak **praktický nácvik dovedností** pro práci s romskými klienty. Účastníci se například mají naučit rozpoznat předsudečné jednání, citlivě komunikovat s romskou komunitou a využívat nástroje k řešení případů diskriminace.

„Součástí projektu je povinný vzdělávací modul, který má čtyři části. Například se věnuje boji proti rasismu a anticiganismu, další se zaměřuje na anticiganismus na internetu a sociálních sítích. Nechybí ani právní minimum, které je určené pro sociální pracovníky a poskytovatele sociálních služeb.“ (koordinátor projektu)

Výuka probíhá interaktivní formou. Lektory jsou zkušení odborníci na inkluzi a romští mentoři, kteří sdílejí své znalosti i osobní perspektivu. Modul je určen pro sociální pracovníky, pracovníky neziskových organizací a další profesionály, kteří přicházejí do kontaktu s romskou menšinou. **Během školení účastníci diskutují modelové situace z praxe a zkoušejí si řešit konkrétní scénáře.** Dlouhodobým záměrem je, aby téma anticiganismu bylo integrováno do standardního vzdělávání sociálních pracovníků. Cílem vzdělávání je zvýšit kompetence profesionálů pro práci s romskou menšinou a odbourat předsudky, které mohou ovlivňovat kvalitu poskytovaných služeb.

„Vzdělávací semináře jsou aktivita zaměřená na vnitřek organizace. Vzniká v nich vzdělávací modul, který zahrnuje anticiganismus a boj proti němu tak, aby to pro sociální pracovníky bylo zajímavé – nejen osm hodin sezení zakončených certifikátem. Semináře budou probíhat od ledna 2025 v Brně, Ostravě a dalších městech. Součástí týmu bude i expertka ze Slovenska, která za minulé vlády prosadila opatření a přijetí definice anticiganismu.“ (specialistka na osvětové kampaně a vzdělávání)

¹ Série workshopů a seminářů byla započata v lednu 2025, ve výzkumu nebylo tedy možné kvůli harmonogramu sběru zahrnout účastníky vzdělávání jako respondenty.

Průběžné výsledky projektu se zaměřením na přínosy pro cílovou skupinu

Projekt významně přispěl k šíření povědomí o anticiganismu, aktivizaci Romů a změně veřejného diskurzu o diskriminaci. Kombinace advokačních aktivit, výzkumu a mediální kampaně ukazuje, že přínosy projektu sahají od jednotlivců až po širší společenskou úroveň.

Zlepšení povědomí Romů o jejich právech a anticiganismu

Jedním z hlavních přínosů projektu pro romskou menšinu je to, že Romové sami začínají chápat, **co anticiganismus znamená, jaké má podoby a jaké mají možnosti obrany**. Členové týmu projektu uvádějí, že se často setkávají s lidmi, kteří dříve nevěděli, jaké existují nástroje na obranu proti diskriminaci. Často si ani neuvědomovali, že jsou její obětí, protože se během institucionálního zacházení setkali s takovým přístupem, který z nich místo oběti dělal viníka. Např. specialistka na osvětové kampaně a vzdělávání k tomu uvádí:

„Jedna paní byla obětí u soudu. Podala stížnost ze situace, kdy ji nechtěli pustit do restaurace kvůli své národnosti. Pan soudce na ni reagoval dehonestujícím způsobem, kterým vyjadřoval několik stereotypů. Nejdříve se jí zeptal: ‚Vy už jste tady několikrát byla, že?‘ Paní tam nebyla nikdy, ale on usoudil, že už má kriminální minulost. Ona nemá romské jméno – byla vdaná za Čecha. Ptali se jí opakovaně, jak je možné, že má české jméno. Takhle se nám prokázala škála stereotypů na nevinné osobě. Oběti se pak cítí více jako viníci. Ti lidé tak ztrácí důvěru v instituce.“

Romové se stávají součástí advokačního procesu

Díky projektu se podařilo **zapojit více Romů do diskuze s institucemi** o anticiganismu. Důležitým prvkem je **advokační fórum**, které propojuje státní správu s romskými organizacemi a jednotlivci, kteří mají osobní zkušenost s diskriminací. Projekt vytvořil prostor, kde se romské hlasy dostávají k těm, kteří rozhodují. To má do budoucna potenciál, že Romové zastoupení romskými organizacemi budou moci více ovlivnit budoucí strategie a opatření, které se jejich menšiny týkají.

„Advokační fórum není jen o tom, že se sejdeme a diskutujeme, kde se anticiganismus projevuje a jaká opatření jsou potřeba k jeho eliminaci. Součástí jsou i interní jednání – telefonická i osobní – kde o tématu mluvíme průběžně a dostáváme ho do povědomí. Když se má s lidmi mluvit o tom, jak anticiganismus vypadá a co je potřeba pro jeho účinné řešení, musí nejdřív pochopit, co to vlastně je a s čím si ho spojit. I tohle bylo součástí fóru.“ (koordinátor projektu)

Anticiganismus je vnímán jako hluboce zakořeněný problém, který nelze vyřešit pouze krátkodobými opatřeními. **Členové advokačního fóra proto přirovnali svůj boj k léčení vážné choroby** – zatímco jeden odborník nestačí, pokud se zapojí více aktérů s různými odbornými znalostmi, může dojít ke skutečným změnám. Fórum se tak stalo místem, kde se nejen diskutovalo o konkrétních problémech, ale také se formulovaly návrhy na systémové změny, které mohou ovlivnit legislativu a celkové vnímání Romů ve společnosti. Klíčovou součástí advokačního fóra bylo také zajistit prostor, aby **Romové sami měli možnost spolurozhodovat o opatřeních, která se jich přímo týkají**. Člen Rady vlády pro záležitosti romské menšiny to popisuje takto:

„Představte si anticiganismus jako rakovinu a nás jako lékaře. Jeden lékař nestačí – k vyléčení je potřeba celý tým. My kultivujeme společnost, a to je klíčové. Anticiganismus tady nevznikl náhodou. Když si představíte společnost jako stupnici, na jejím nejnižším a nejhorším bodě jsou často automaticky zařazováni ‚Cikáni‘. A to není v pořádku. Advokační fórum slouží k tomu, abychom mohli dohlížet na to, co se děje ohledně podpory začleňování Romů. Aby to nebylo o nás bez nás.“

Změna mediálního diskurzu a politické diskuse

Osvětová kampaň pomáhá dostat téma anticiganismu do povědomí veřejnosti. Velký ohlas měly zejména **příběhy reálných lidí, které ukazují, jak diskriminace ovlivňuje jejich životy**. Tyto příběhy mají silný dopad, protože **zviditelňují institucionální překážky, které Romové zažívají**. Lidé si tak začali zvědomovat, že anticiganismus není jen individuální předsudek, ale **systémová nespravedlnost, která ovlivňuje životy Romů na mnoha úrovních**.

„Máme řadu dat o tom, jak Romové zažívají rasismus a diskriminaci na institucionální úrovni. Veřejnost si často neuvědomuje dopady na osobní život a vnímá jen nenávistné projevy nebo fyzické útoky. Rasismus má několik dalších podob a my jsme je chtěli přiblížit společnosti buď v rámci školení nebo přednášek.“ (specialistka na osvětové kampaně)

Dalším úspěchem projektu je to, že se anticiganismus začal objevovat jako téma v mainstreamových médiích a politických diskusích. Advokační aktivity přiměly některé veřejné instituce a politiky, aby se tímto tématem začali vážněji zabývat. Například specialista na advokační aktivity k tomu uvádí:

„Když pan Křeček nastoupil jako ombudsman, měl otevřeně rasistické projevy. Došlo k několika intervencím – nejen z naší strany, ale i ze strany veřejnosti a evropských úředníků –, které ho přiměly změnit postoj v rámci jeho úřadu. Tyto aktivity spadají pod práci RomanoNetu. Upřímně, dehonestovat 300 000 nevinných lidí není fér.“

Tyto posuny dokládají, že projekt otevřel cestu k seriózní debatě o postavení Romů ve společnosti a pojmenování anticiganismu jako skutečné překážky rovnosti.

Zkušenosti z realizace

Nutnost posilování odvahy Romů pro hlášení případů diskriminace

Jednou z hlavních výzev, kterou si realizační tým projektu uvědomil během jeho realizace, je **potřeba aktivnějšího zapojení romské komunity do hlášení případů diskriminace a anticiganismu**. Data nasbíraná v rámci projektu ukazují, že Romové často čelí různým formám diskriminace, ale pouze malá část těchto případů je **skutečně hlášena odpovědným institucím**. Tento nedostatek podání stížností a právních kroků vůči diskriminaci má několik důvodů.

Jedním z nich je **nedůvěra v instituce**, kdy Romové často vnímají soudy, ombudsmana a další veřejné instituce jako nepřátelské nebo neúčinné. Existuje historická zkušenost, že jejich případy nejsou řádně vyšetřovány nebo jsou bagatelizovány. Dalším faktorem je **strach z následků**, protože někteří Romové se obávají, že podáním stížnosti se jejich situace ještě zhorší – například že přijdou o zaměstnání, budou čelit pomstě nebo se stanou terčem další šikany. V neposlední řadě hraje roli i **nízká právní gramotnost**, kdy si mnoho lidí není vědomo svých práv nebo nemá přístup k právní podpoře, která by jim pomohla diskriminaci řešit právní cestou.

Jak dokládá člen Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a zároveň externí člen týmu, který zodpovídá za obsah vzdělávacích seminářů:

„Potřebujeme, aby romská většina byla hrdá a nebála se si stěžovat. Nemůžeme nechat člověka v sociálním vyloučení, aby všechno řešil sám – k tomu jsou potřeba právníci, finance a kapacity, které teď chybí. Máme sice možnosti, ale přístup k nim je omezený. Tyto projekty to mají změnit. Statistiky, žaloby a stížnosti ukazují, že jde o desítky tisíc lidí – a s tím se musí něco dělat.“

Budování kapacit uvnitř romských komunit

Dalším klíčovým tématem, na který realizační tým v průběhu projektu narážel, byla nutnost **posílení viditelnosti Romů ve veřejném prostoru a podpora vzdělávání romských odborníků v různých oblastech**. Jedním z hlavních problémů je nedostatek romských profesionálů, kteří mají potenciál působit jako vzory a mít tak vliv dovnitř romských komunit i celkově ve společnosti. Realizační tým zjistil, že mnoho Romů takový potenciál má, ale zároveň existují strukturální bariéry, které jim to komplikují.

Jedním z hlavních problémů je **nedostatek vzdělávacích příležitostí a podpory**, kdy například ve vzdělávání chybí kurzy zaměřené na sociální a kulturní kontext romské menšiny. Zároveň např. v psychoterapii chybí odborníci, kteří by byli citliví k problémům vyplývajícím ze specifické etnicity a rozuměli specifickým výzvám, kterým Romové čelí. Další překážkou je slabá reprezentace ve veřejném prostoru, kdy jsou Romové v médiích často zobrazováni negativně, což posiluje stereotypy a neumožňuje jim vystupovat jako odborníci a rovnocenní partneři v diskuzi. Jak dokládá specialista advokačních aktivit:

„Není to tak, že by všichni byli nakloněni aktivitám, které dělají Romové. V nezisku jsme ale ušli kus cesty. Pamatuji si doby, kdy romské organizace pořádaly hlavně „Tralalalala“ akce – tanec, zpěv. Dnes už se věnují odbornějším tématům, včetně právních otázek. Je důležité, aby se Romové víc zapojovali do těchto odbornějších projektů a aby podobných organizací přibývalo. Tím se bourá anticiganismus: když jste vidět, věnujete se konkrétnímu tématu, lidé vás začnou podporovat.“

Obtížnost zapojení veřejných institucí do konkrétních činů v rámci boje proti diskriminaci

Tým zaznamenal, že **některé veřejné instituce vnímají anticiganismus jako okrajové téma** a nejsou ochotny podnikat aktivní kroky k jeho eliminaci. V některých případech je obtížné přesvědčit úředníky a politické činitele, že je nutné zavést konkrétní opatření – například právní sankce za diskriminaci.

Zároveň, někteří úředníci nebo jiní zástupci důležitých institucí (např. soudy) mají sami **stereotypní postoje vůči Romům**, což se během realizace projevovalo jako bariéra. Např. člen Rady vlády pro záležitosti romské menšiny k tomu dodává:

„Máme legislativu, která diskriminaci zakazuje, například u dětí ve vzdělávání, přesto k ní stále dochází. Proto je důležité anticiganismus vysvětlit a zviditelnit, aby s ním bylo možné lépe pracovat. Nejde přitom jen o Romy, ale o všechny, kdo jsou vnímáni jako „Cikáni“.“

Nezbytnost dlouhodobého financování

Projekt ukázal, že **boj proti anticiganismu je dlouhodobý proces**, který nelze vyřešit tímto jedním projektem. Jedním z hlavních zjištění bylo, že je nutné zajistit stabilní financování nejen pro konkrétní aktivity, ale i pro budování odborných kapacit uvnitř romských komunit. **Státní podpora romských iniciativ je bohužel stále minimální**, to blokuje akceschopnost a perspektivu do budoucna. Koordinátor projektu vysvětluje:

„Potřebujeme více Romů ve vedoucích a veřejných funkcích a stabilní financování aktivit ze státních zdrojů. Evropské sociální fondy nejsou nekonečné. Jsme v EU už 20 let a Česko mělo v romské integraci ukázat pokrok, ten ale není vidět. Stále řešíme, jak měřit dopad na romské komunity. Pokud budou vládní instituce tvrdit, že to nejde, nikdy nezjistíme, kolik peněz je potřeba. Za 20 let šly do integrace miliardy, ale počet lidí v sociálním vyloučení dál roste – proto je potřeba investovat systematicky.“